

Stanowisko Prezesa UTK dotyczące wymagań dla symulatora pojazdu kolejowego

Od 1 stycznia 2018 r. obowiązkowe będzie szkolenie maszynistów na symulatorze pojazdu kolejowego. W związku z tym ośrodki szkolenia i egzaminowania maszynistów i kandydatów na maszynistów podejmują strategiczne decyzje dotyczące zakupu symulatora pojazdu kolejowego. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego przypomina o wymaganiach jakie zgodnie z przepisami powinny spełniać takie urządzenia.

Wymogi dla symulatorów pojazdów kolejowych określone są w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 23 października 2014 r. w sprawie ośrodków szkolenia i egzaminowania maszynistów oraz kandydatów na maszynistów (Dz. U., poz. 1566), zwanego dalej: „rozporządzeniem”. Zgodnie z tym przepisem symulator pojazdu kolejowego może być wykorzystywany do szkolenia, jeżeli:

1. jest wyposażony w pulpit maszynisty pojazdu kolejowego oraz we wszystkie urządzenia sterujące, urządzenia bezpiecznej kontroli jazdy pociągu, podzespoły oraz inne elementy wchodzące w skład standardowego wyposażenia takiego pulpitu;
2. umożliwia wizualizację tras stanowiących odzwierciedlenie istniejących albo projektowanych linii kolejowych albo ich odcinków, z widokiem co najmniej przez szybę czołową;
3. posiada system odtwarzania dźwięków związanych z ruchem pojazdu kolejowego i emitowanych przez urządzenia zainstalowane w kabinie maszynisty;
4. jest wyposażony w urządzenia łączności pociągowej umożliwiające kontakt pomiędzy maszynistą a pracownikiem nadzorującym wykonywane przez niego czynności;
5. w zakresie swojej funkcjonalności umożliwia odtwarzanie zarówno typowych, jak i niestandardowych scenariuszy eksploatacyjnych, technicznych i pogodowych, w szczególności takich jak awaria pojazdu kolejowego, trudne warunki atmosferyczne, nieprawidłowe działanie podzespołów, wystąpienie zdarzenia kolejowego lub usterki urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

W ocenie Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego nie spełniają wymogów rozporządzenia urządzenia odwzorowujące elementy kabiny danego typu pojazdu trakcyjnego tylko w podstawowym stopniu (w tym poprzez ich wyświetlanie na ekranie monitora lub ekranie ciekłokrystalicznym), umożliwiające trening proceduralnych aspektów pracy maszynisty według przyrządów, potocznie zwanymi „urządzeniami walizkowymi”, w tym komputery osobiste z odpowiednim oprogramowaniem.

Podkreślić należy, że symulator pojazdu kolejowego ma odtwarzać rzeczywiste warunki pracy maszynisty. Konieczne jest, aby pulpit pojazdu kolejowego był odzwierciedlony fizycznie w rzeczywistej skali. Jednocześnie widok przez szybę czołową nie powinien być przeskalowany, a zbliżony do rzeczywistego. Wskazane jest, aby symulator pojazdu kolejowego odzwierciedlał nie tylko pulpit maszynisty, ale także kabinę maszynisty. Dobrą praktyką jest wyposażenie symulatora w urządzenia umożliwiające odtworzenie ruchu kabiny w trakcie jazdy.

Przepisy prawa nie nakładają na Prezesa UTK obowiązku uznawania (certyfikowania) symulatorów pojazdów kolejowych, jednakże w ramach działań nadzorczych weryfikowane będzie spełnianie przez nie wskazanych powyżej wymagań. Szkolenia realizowane na urządzeniach niespełniających wymagań rozporządzenia mogą zostać zakwestionowane.

Podsumowując, szkolenia i egzaminy kandydatów na maszynistów ubiegających się o uzyskanie świadectw maszynisty oraz szkolenia i sprawdziany wiedzy i umiejętności maszynistów mogą być realizowane tylko i wyłącznie na symulatorach spełniających wymagania rozporządzenia.

Nie ma natomiast przeciwwskazań, aby mniej złożone urządzenia techniczne były wykorzystywane do dodatkowych szkoleń np. w zakresie energooszczędnej jazdy lub nauki sygnalizacji i zasad prowadzenia ruchu w szkołach kolejowych przygotowujących do pracy w zawodzie umożliwiającym uzyskanie uprawnień maszynisty.